

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ КРАЄЗНАВЧОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА В ПОЗАКЛАСНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

На сучасному етапі інтеграції до загальноєвропейського простору ставиться питання про залучення сучасної людини до всесвітньої культури, наближення її рівня до європейського стандарту. Таким чином у практиці викладання іноземних мов усе більш відчувається необхідність пошуку оптимальних засобів навчання. Міжособистісне спілкування носіїв різних мов і культур може здійснюватися за тих умов, якщо комуніканти будуть цікавими один одному, якщо вони будуть керовані однією метою – взаємопорозуміння, взаємозбагачення засобами міжкультурної комунікації. Але, щоб бути цікавим партнером, необхідно знати та розуміти свою національну культуру, історію, звичаї та традиції свого народу. Це все зумовлює актуальність обраної теми.

Метою нашого повідомлення є висвітлення найоптимальніших прикладів включення краєзнавчого матеріалу в процес вивчення іноземних мов.

Саме краєзнавство може стати важливим джерелом стимулювання інтересу до вивчення іноземної мови, дозволяє учням орієнтуватися в розмові на ті факти та відомості, із якими вони зіштовхуються в повсякденному житті, в умовах існування в рідній для них культурі. Таким чином, чим ширше та галузь знань про факти рідної культури, якими оперують учні, тим продуктивніша та результативніша праця по ознайомленню з культурою держав, мова яких вивчається.

Проблеми використання краєзнавчого матеріалу в процесі викладання різних предметів шкільного навчального плану, у тому числі й іноземної мови, були розглянуті на рівні дослідження методики, змісту та засобів

навчання іноземним мовам і міжкультурній комунікації, та окремо краєзнавство – в якості дидактичного та виховного засобу в школі такими вченими як Безпалько В.П., Бім І.Л., Вайсбурд М.Л., Вексель М.Х., Ільїн М.С., Коряковцева Н.Ф., Кузьміна Л.Г., Ладор., Рогова Г.В., Тарасов Ю.Ф., Шалькевич Л., Шатилов С.Ф., Щепілова А.В., Маслов В.О., Верещагін Є.М. Проте проблема систематичного використання краєзнавчих матеріалів в якості унікального дидактичного та мотиваційного засобу у викладанні іноземної мови та культури в школі в контексті реалізації національно-регіонального компоненту державно-освітнього стандарту не знайшла належного огляду та системного аналізу в спеціальній літературі.

Заняття краєзнавством потребують не тільки знань в області історії, мистецтвознавства, літературознавства, природознавства, але й привчає людей цікавитися всім цим та підвищувати свій культурний рівень, створювати нові та поповнювати старі музейні та архівні сховища, спілкуватися зі спеціалістами, читати наукову літературу. Таким чином, важливе значення відіграє впровадження регіонального компоненту на уроках іноземної мови, тому що факт впливу на дітей навколишнього культурного середовища не підлягає ніякому сумніву. Вивчення сторінок історії конкретного регіону, врахування місцевих особливостей сприяє збагаченню учнів знаннями про літературу й мистецтво рідного краю, традиції та звичаї свого народу, розширює світогляд школярів.

Готуючи уроки в 6 класі з циклу «Ми – українці», не можна не згадати про рідний край, про місце, де ти народився й живеш, про видатних особистостей, які походять з цього краю та про визначні місця, варті уваги. Так, при підготовці до уроку з цього циклу «Сумщина – рідний край» можна й треба давати учням завдання самостійно знайти інформацію про людей, які тут народилися та стали відомими в усьому світі, про пам'ятки культури, що є візитною карткою цих міст. На уроці учні із захопленням та гордістю робили доповіді англійською мовою про знаменитостей, які жили та працювали в їхньому рідному місті, брали активну участь у різних видах мовленнєвої

діяльності. Після проведення такого уроку на краєзнавчу тематику можна було зробити висновок, що дітям цікаво та корисно здобувати та презентувати інформацію про рідну місцевість.

Письменник А.Леонов вірно сказав: «Пряме відношення школи вчити людей і виховувати майбутніх агрономів, інженерів, але виховувати дитячий інтелект потрібно під гострим кутом, з раннього дитинства, відданості до рідної землі». Тому уроки на такі теми потрібно починати з початкових класів, враховуючи психологічну особливість і глибоке емоційне сприйняття учнів молодшого шкільного віку. Так, на уроках з циклу «Візит до України» у 4 класі діти з величезним задоволенням інсценізують діалоги, розповідають про Україну, її столицю Київ, про українські міста та свята нашого народу.

Велике значення має використання краєзнавчого матеріалу в позакласній діяльності з іноземної мови. Наприклад, при проведенні свята «Зустрічаємо весну!» учні молодших класів співали веснянки, розповідали про весняні квіти, що ростуть на території Сумщини, декламували вірші про красу весни в Україні на англійській мові. Метою заходу було сформувати в учнів уявлення про природу рідного краю, про звичаї та повір'я в даному регіоні.

Окремої уваги заслуговує участь учнів молодших класів у Всеукраїнському конкурсі любителів англійської мови «Люби і знай свій рідний край», метою якого є розвиток у дітей творчої уяви, фантазії, вміння висловити свої думки англійською та виховання любові й гордості за свій рідний край, вміння побачити незвичайні речі у звичайному оточенні та поділитися побаченим з гостями-іноземцями. Досягти цієї мети дозволяють такі завдання:

- скласти вірш про рідний край;
- оформити кросворд на місцеву тематику;
- презентувати своє рідне місто та школу використавши Power Point;
- інсценізувати діалог про візит до столиці України.

Презентуючи свої творчі проекти при проведенні шкільного конкурсу, можна було спостерігати із якою гордістю та любов'ю учні висловлювалися про свій рідний край, місто, школу, у якій вони навчаються. Результати конкурсу підтверджують, що чим глибші і змістовніші будуть знання учнів про рідний край, свою Батьківщину, про його видатних людей, тим більше буде прагнення краще пізнати рідне місто, країну, глибока шана й повага до традицій земляків, а головне, - вони допоможуть іншим на своїх прикладах зрозуміти суть і всю повноту патріотизму й почуття відповідальності перед своїм народом, перед Батьківщиною. Учні довели, що вони не збираються зупинятися на досягнутому, адже є ще багато цікавого матеріалу про рідний край.

Також у поточному навчальному році в рамках проведення тижня Європи в Україні в школі відбувся день Європи, програма якого передбачала такі заходи:

- презентація учнівського проекту «Міст між Україною та Францією», у якому учні середньої та старшої школи презентували свою рідну країну на французькій мові уявним гостям із Франції;
- інсценізація п'єси українського драматурга І.Карпенка-Карого французькою мовою;
- інсценізація української народної казки «Котик та Півник» англійською мовою;
- екскурсія шкільним музеєм-світлицею для учнів школи та гостя з Франції керівника програми ТАСІС в Україні М.Бернара.

У ході екскурсії учні досить змістовно та професійно розповідали про традиції, побут, звичаї жителів Роменщини. Ці виступи були переконливими, і діти довели, що вони є справжніми громадянами своєї країни.

Можна зробити висновок, що цілеспрямована робота по реалізації краєзнавчого аспекту на уроках іноземної мови та в позакласній діяльності сприяє, з одного боку, підвищенню інтересу до предмету, а з іншого – створює позитивну мотивацію при засвоєнні мовних засобів та при набуванні

культурознавчої та краєзнавчої інформації за допомогою та на основі цих засобів. Також, використовуючи краєзнавчий матеріал на уроках іноземної мови, ми виховуємо шанобливе ставлення учнів до рідної культури, почуття гордості за свій народ і рідний край.

Література:

1. Каменецкая Н.П. Некоторые аспекты преподавания элементов лингвострановедения в старших классах // Иностранные языки в школе. – 1997. №3
2. Миньяр-Белоручев Р.К. Лингвострановедение или иностранная культура // Иностранные языки в школе. – 1993. №6.
3. Мошков В.В. Навчання іноземних мов в Україні // Іноземні мови. – 2000. - №1.